

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 10 lutego 2016 roku

ZSM.422.1.2016.AJ

**Pan
Mariusz Błaszczak
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Dziecka zwracają się z prośbą o interwencję rodzice podróżujący z małymi dziećmi, którzy skarżą się na konieczność wielogodzinnego oczekiwania na przejściach granicznych w celu dokonania odprawy granicznej i celnej. Skarżący wskazują na liczne trudności napotymane podczas podróży, wiążące się z koniecznością przekraczania wschodnich i północnych granic naszego kraju. W szczególności trudności te związane są z długim czasem oczekiwania na odprawę graniczną, podczas którego podróżni nie mogą opuścić samochodu, przez co sprawowanie opieki nad małym dzieckiem (nakarmienie, umycie i przebranie) stanowi dużą niedogodność.

Zgłaszający zwracają również uwagę na brak odpowiedniej infrastruktury na przejściach granicznych, pozwalającej na schronienie się przed panującymi warunkami atmosferycznymi czy też zakupienie pożywienia dla oczekujących w samochodach dzieci. Problem ten staje się szczególnie doniosły w okresie zimowym, gdy panują niskie temperatury. Przekraczając granice rodzice spotykają się z brakiem zrozumienia ze strony służb granicznych, gdy wnioskują o przyspieszenie czynności bądź o umożliwienie przeprowadzenia wobec nich kontroli granicznej poza kolejnością. Zgłaszający podnoszą, że straż graniczna nie uwzględnia ich prośb w tym zakresie, bowiem obowiązujące przepisy prawa nie zawierają odpowiednich regulacji, które umożliwiałyby szczególne traktowanie rodzin z małymi dziećmi.

Z analizy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. 2006 Nr 238 poz. 1729) wynika, że powyższe rozporządzenie określa przypadki, w których kontrola graniczna dokonywana jest poza kolejnością

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

(§ 11 rozporządzenia). Dotyczą one sytuacji, gdy środkami transportu przewożone są żywe zwierzęta, towary łatwo psujące się lub niebezpieczne oraz pomoc humanitarna. Ponadto kontrola graniczna poza kolejnością może być przeprowadzona w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Zamieszczona w § 11 wspomnianego rozporządzenia klauzula generalna „w szczególnie uzasadnionych przypadkach” przyznaje straży granicznej uprawnienie do podejmowania decyzji w zakresie stosowania preferencyjnych zasad kontroli granicznej i na zasadach uznania. Oznacza to, że funkcjonariusze straży granicznej mogą zdecydować o przeprowadzeniu kontroli poza kolejnością w stosunku do podróżnych, którzy mają pod opieką małe dzieci, ale nie mają bezwzględnego obowiązku zastosowania wobec tych osób tego rodzaju przywileju. Wydaje się zatem, że skoro prawodawca określił wprost, że kontroli granicznej poza kolejnością dokonuje się wobec podmiotów, przewożących żywe zwierzęta, czy też osób podróżujących autobusami w komunikacji międzynarodowej, to tym bardziej zasada ta powinna dotyczyć osób podróżujących z małymi dziećmi.

Za wprowadzeniem takiej regulacji przemawiają postanowienia Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.), które nakładają na państwa – strony obowiązek traktowania zasady dobra dziecka jako wartości nadrzędnej we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze (art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka).

Rzecznik Praw Dziecka ma świadomość, że w niektórych przypadkach mogłoby dochodzić do wykorzystywania dzieci, w celu skorzystania z uprzywilejowanej procedury kontroli granicznej, dlatego konstrukcja rozwiązań prawnych w tym zakresie powinna przewidywać tego rodzaju sytuacje.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. 2015, poz. 2086.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o dokonanie zmiany rozporządzenia w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej poprzez rozszerzenie katalogu przypadków, w których stosowana są preferencyjne zasady odprawy granicznej.

Z wyrazami szacunku
Marek Michałowski